

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibus Moribusque Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. XXV. De pœnarum æternitate, & qua ratione iustè pro vno peccato mortifero Deus infligat pœnas æternas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

tenebris conticescent. quod intellige de ijs, qui profundius demersi erunt: qui enim saltem capite extabunt, clamare poterunt, quales forte erunt, qui minus grauius peccarunt. Quod si omnes ita demergantur, vt nullus supernè extet, compescuntur omnes clamores, & omnes blasphemiarum vocales, eritque ibi magnum silentium: quod non parum augebit ipsorum tormentum, dolore intus faciente, nec valente per vocem erumpere. Hæc de pœna sensus.

Pœna damni. Pœna damni consistet in priuatione æternæ gloriæ, & omnium bonorum ac gaudiorum quibus Beati fruuntur, vel quæ aliquo modo possidebunt. Damnum hoc duplici ratione est infinitum; tum quia est amissio boni infiniti, tum quia durabit in infinitum. Hinc sequetur immensa quædam tristitia, quam ex consideratione tanti damni concipient. Sicut enim gaudium quod Beati ex possessione sempiterna tantorum bonorum percipient, erit ineffabile, ita tristitia quam damnati percipient ex æterna priuatione eorundem bonorum, ineffabilis erit, ad cuius augmentum non parum faciet ea consideratio, quod illa bona facile potuerint obtinere, & sua culpa amiserint.

Triplex afflictio in damnatis. Itaque generatim triplex erit afflictio in damnatis. Primò, Erunt summi dolores sensuum, totiusque corporis interioris & exterioris. Secundò, Erit summa animi tristitia ex consideratione tantorum malorum in quæ inciderunt. Tertiò, Erit summa tristitia ex consideratione bonorum quæ amiserunt, supra omnem autem modum affliget illos consideratio æternitatis, & quod nullo vquam tempore horum malorum erit finis, vel aliqua saltem mitigatio. Hinc sequetur desperatio, furor, & maledictio, qua & seipsos, quod sibi tantorum malorum causa fuerint, & Deum qui ipsos condidit, & parentes qui genuerunt, & dæmones qui seduxerunt, & socios qui allexerunt, & omnem creaturam maledicent.

Consideratio æternitatis maximè augebit tristitiam.

CAPVT XXV.

De pœnarum æternitate, & quâ ratione iuste pro vno peccato mortifero Deus infligat pœnas æternas.

Quatuor articuli Fidei maximè difficles.

QUATVOR sunt mysteria nostræ sanctissimæ fidei maximè difficles: creditu menti humanæ; mysterium Trinitatis, Incarnationis, Eucharistiæ, & æternitatis suppliciorum. Vnde plurimæ circa hæc fuerunt, & adhuc sunt hæreses. Quam ob causam diuina quoque

quoque providentia curavit ea maximè confirmari & stabiliri, partim testimoniis Scripturarum, partim definitionibus Conciliorum, partim miraculis & sanctitate vitæ eorum qui hæc dogmata propagarunt. Verùm, omissis cæteris, agamus de pœnarum aternitate. Hanc negant omnes athei, & qui animam mortalem faciunt, quorum plerique etiam sunt athei. Verùm hi omnes pœnas quæ post hanc vitam infligantur, è medio tollunt, cùm tollant eum qui infligat, vel cui infligantur. Negant quædam Anabaptistarum sectæ, ut quidam Auctores de illis scripserunt. Ethnicis etiam, quando ad fidem conuertendi, valdè difficilis est creditu. Valdè enim videtur abhorrere à recta ratione, & à benignitate ac misericordia Dei, propter peccatum quod momento transit, infligere pœnas aternas adeo atroces. Negavit olim Origenes, & docuit, omnes animas impiorum & demones post aliquot sæcula liberandos, & Angelicæ luci ac felicitati restituendos: nimirum quando per ignem & supplicia inferorum plenè fuerint expiati. Verùm hanc felicitatem putabat non fore perpetuam; sed rursùm post aliquot sæcula in miseriam commutandam, longo enim sæculorum decursu fore ut tædio diuinæ contemplationis affecti, peccato se contaminent, ob quæ rursùm detrudantur in corpora; in quibus si iniquè vixerint, demergendos in ignem tartari; quo expiati, rursùm cælo & diuinæ contemplationi restituantur. Hanc vicissitudinem felicitatis & miseriarum in omni creatura rationali statuebat aternam, ita ut infinites eadem animarum, & iidem demones sint futuri nunc beati, nunc miseri. Refert S. Hieronymus Epistola ad Pammachium contra errores Ioannis Ierosolymitani, & S. Augustinus De Hæresibus cap. 43. & alij Patres.

Multa absurda continet hæc doctrina, quæ non est huiusmodi operosè refutare: tuert enim fundamentum religionis Christianæ, & omnes diuinas promissiones: eneruat & ad nihilum redigit pretium Sanguinis Christi, & omnia salutis nostræ remedia. si enim aeterno quodam circulo voluemur per miseriam & felicitatem, & numquam planè liberi erimus à tyrannide peccati, quid magni nobis Christus per suam passionem contulit: quid magni nobis post hanc vitam expectandum? nam etiam cùm videbimur aliquid felicitatis habere in cælo, erimus verè miseri expectatione futuri lapsus & malorum impendentium. Sanè longè melius & optabilius erat numquam extitisse in rerum natura, quàm semper tyrannidi peccati & tantis malis esse obnoxium & expositum.

Denique,

Bulengerus
lib. 2. contra
Anabaptistas
cap. 15.

Origenis error de aeterno
circulo felicitatis &
miseriarum.

Refutatur.

Denique; si circulus iste Origenis admittatur, concedendum erit, Christum debere infinitis pati, ut animæ quæ de nouo in corpora relegatæ fuerunt, redimantur; infinitis quæque futuram resurrectionem, & Iudicium vniuersale. Omnia alia absurda, quæ hæc sententia secum trahit.

*Pœnas im-
piorum fore
æternas.*

Nunc breuiter ex Scripturis ostendamus has pœnas sempiternas ¹⁶⁴ fore, nec vllam vllò vniquam tempore sperandam liberationem. Iudith 16. *Dabit ignem & vermes in carnes eorum, ut urantur & sentiant vsque in sempiternum.* Psal. 48. *Introibit vsque in progenies patrum suorum, & vsque in æternum non videbit lumen.* semper erit in tenebris & afflictione, nullam percipiet vniquam consolationem. Psal. 91. *Nimis profunda factæ sunt cogitationes tuæ, decreta tua de hominibus, &c. Vir insipiens non cognoscet, & stultus non intelliget hæc. Cùm exorti fuerint peccatores sicut fennum, & apparuerint omnes qui operantur iniquitatem, ut intereant in sæculum sæculi: tu autem Altissimus in æternum Domine.* quali dicat: Tunc apparebit consilium tuum, & cogitationes tuæ, nempe quòd omnia condideris & sic constitueris, ut impij æterno supplicio, iusti æterna donentur gloria. Isaia 66. *Vermis eorum non morietur, & ignis eorum non extinguetur.* quæ verba ter repetuntur à Domino Marci 9. Ex quibus perspicuum est, cùm in alijs locis ignis dicitur æternus, vel supplicium æternum, id æternum non posse accipi pro longissimo aliquo tempore finito, ut volebat Origenes, sicut interdum accipitur in Scripturis: sed de vera æternitate, quæ nullum habet finem. *Vermis enim qui non morietur, in æternum viuet, & numquam finem habebit: & ignis qui non extinguetur, siue qui inextinguibilis est (ut Marcus habet) sine fine ardebit.* Daniel. 12. *Multi de his qui dormiunt in terra puluere & uigilabunt alij in vitam æternam, & alij in opprobrium ut videant semper. Ut videant, id est ut sentiant, experiantur, sustineant opprobrium æternum.* Matth. 3. *Paleas comburet igitur inextinguibili.* & cap. 25. *Discedite à me maledicti in ignem æternum, &c. & infra: Ibunt hi in supplicium æternum, iusti autem in vitam æternam.* Sic ergò supplicium inhorum erit æternum, sicut vita horum erit æterna. Atqui vita iustorum erit propriè æterna, ita ut nullum vniquam finem habeat, ut patet tum ex Symbolo, in quo credimus *vitam æternam*; tum ex plurimis Scripturæ locis, quibus prædium iustorum dicitur *hereditas incorruptibilis, immarcescibilis, æterna; ubi non erit amplius mors aut luctus, &c.* similia. Ergo supplicium iniquorum erit propriè æternum, ita ut numquam sit

1. Petri 1, 4.
2. Cor. 5, 1.
Apo. 21, 4.

ter-

terminandum . 2. ad Theſſalon. 1. *Qui pœnas dabunt in interitu æternas à facie Domini, & à gloria virtutis eius, cum venerit glorificari in Sanctis ſuis, & admirabilis fieri in omnibus qui crediderunt.* Denique Apoc. 14. *Si quis adoraverit beſtiam, (id eſt, Si quis conſenſerit Antichriſto, vel præcurſoribus eius hæreticis) cruciabitur igne & ſulphure in conſpectu Angelorum ſanctorum, & ante conſpectum Agni, & ſumus tormentorum eorum aſcendet in ſecula ſeculorum, nec habent requiem die ac nocte.* Omitto alia loca plurima. Eandem veritatem tradunt omnes Patres: nec quidquam ferè eſt, quod æquè vel in Scripturis vel in Patribus inculcetur, atque præmiorum & pœnarum poſt hanc vitam æternitas.

165 Verùm difficile videtur intellectu, qua ratione tanta pœna iuſte peccato mortifero respondeat. Vnde, variæ adferuntur huius rei cauſæ. Prima eſt, quia etſi actus peccati re ipſa brevis fuerit & citò tranſierit, affectu tamen peccantis fuit æternus: vellet enim peccans, (ſi fieri poſſet) ſemper in ſuauitate & oblectatione, quam peccando percipit, permanere. ita S. Gregorius lib. 4. Dial. c. 44. *Vellet, inquit, ſine ſine viuere, vt poſſet ſine ſine peccare: diſtinctus autem Iudex corda penſat & affectus, non facta.* Ad magnam erga iuſtitiam iudicantis pertinet, vt numquam careant ſupplicio, qui in hac vita numquam voluerunt carere peccato. Hæc ratio continet bonam & utilem congruentiam, non tamen ſatisfacit intellectui, quia multi peccant, qui talem affectum non habent, ſed ſolùm ad breue tempus cupiunt oblectationem vel commodum ex peccato, cum propoſito abſtinendi in poſterum. Nec reſert, quòd ſi ſemper eadem circumſtantia manerent, ſemper vellet peccare: quia ſicut re ipſa eadem circumſtantia non manent, ita neque re ipſa talem voluntatem habent, neque ea de re cogitant. Deinde, etiam ſi in omnibus qui peccant aſſet talis affectus, quo cuperent ſemper viuere, vt ſemper poſſent voluptatibus peccatorum frui, (qui ſanè eſt in multis,) hæc tamen affectus eſt inefficax, neque poteſt æquari affectui æterno, aut peccatis que æterno tempore committerentur, ac proinde ex hoc capite non poteſt mereri pœnam æternam. Vnde alij DD. cauſam huius referunt in naturam peccati mortalis, quod tollit principium vitæ ſpiritualis, nempe charitatem, & infert mortem animæ. Vnde ſequitur, eſſe irreparabile, & conſequenter, mereri pœnam æternam. Ita S. Thomas 1. 2. q. 87. a. 3. quem ſequuntur multi alij. Cuius rationis vis conſiſtit in eo, quòd omne peccatum mereatur puniri, donec ſufficiens pro eo exhibeatur ſatisfac-

Qua ratione peccati mortiferum mereatur pœnam æternam.

ctio; vel donec peccator reparet ordinem quem peccando violauit, conuertendo se per charitatem ad Deum, à quo se auertit. Atqui is qui peccauit mortiferè, nullo vñquam tempore potest exhibere sufficientem satisfactionem, nec potest instaurare ordinem quem violauit. Ergo meretur puniri sine fine. Hæc ratio probabilis est, habet tamen non modicam difficultatem: quia etiamsi rectè crimen puniatur, donec reus plenam exhibeat satisfactionem, quando eam exhibere potest, & non vult, eò quòd tunc peccatum suum liberè continuet, & sit contumax: tamen nulla ratio vel æquitas postulat vt semper puniatur, quando nullo modo potest satisfacere, vel iniuriam damnũve illatum compensare. Quis enim dicat, eum qui commisit furtũ, vel mutilauit aliquem membro, debere tamdiu flagellari & torquẽri, quamdiu non sarcit damnũ, cũ non sit in eius potestate illud sarcire?

Propter peccata quæ committuntur in inferno, non continuatur pœna.

Pices: Dammati semper peccant, & numquam abstinẽt à peccando, ergo merentur semper puniri. Respondeo: Etiamsi semper peccent, non tamen punientur ob illa peccata, cũ sint extra statum merendi & demerendi; sed solũ punientur propter actum peccati quem fecerunt in vita, quem vellent se numquam fecisse, & vehementer de eo dolent, quatenus tantorum malorum ipsis causa extitit, & si possent, omnibus modis cuperent pro eo satisfactionem iustam exhibere. Quòd autem semper peccent, id prouenit ex desperatione, quia sciunt se numquam liberandos: ac proinde iam supponitur pœna æterna propter solum actum præteritum decreta. Quidam vtuntur hac ratione, qua putant perspicuè concludere: Omnis pœna infligitur propter culpam; ergo tamdiu durare debet pœna, quamdiu perseverat culpa: atqui culpa post hanc vitam numquam remittitur in inferno, ibi enĩ nulla est penitentiã; ergo nec pœna finiri debet. Verũ nequẽ hæc ratio satisfacit; nulla enim æquitas postulat, vt reus tamdiu puniatur, quamdiu non redipitur in gratiam, vt patet in rebus humanis, ex quibus philosophari debemus de diuinis: nõ enim tanto tempore punitur reus, quia manet in culpa habituali, quam non potest delere; sed quia per actum suum meruit tamdiu puniri. potest autem pœna peccato debita exhaustri & finem habere, etiamsi ipse maneat despectus & vilis in Republica. Neque dubium est, quin Deus possit aliquod peccatum non mortiferum condignè punire, etiamsi culpa seu macula peccati non condonetur, vt quando veniale coniungitur cum peccato mortifero. Pari modo nulla æquitas postulat,

lat, vt quia Deus non statuit dare gratiam damnatis qua pœnitentiam agant, idcirco debeant in æternum puniri: non enim idcirco puniuntur in æternum, quia non agunt pœnitentiam, aut quia Deus non statuit illis dare auxilium; sed idcirco non statuit eis dare auxilium, quia eorum peccatum quod olim fecerunt, postulat æternam pœnam; & consequenter, vt in perpetuum eis denegetur auxilium, quo salubriter possint pœnitere.

- 167 Itaque fatendum est, ipsum peccatum per se tantam pœnam mereri, non quia deleri non potest, sed quia per se tantam malitiam continet, vt æterna castigatio secundum legem iustitiæ ei respondeat. Quod confirmatur, Quia peccatum mortiferum per se meretur aliquam pœnam, quæ illi ex æquo respondeat; & talis pœna à Deo cognoscitur. hæc autem vel est finita, vel infinita. Non finita, quia alioquin aliquando foret exhaurienda; & quidquid ulterius pœnæ irrogaretur, esset supra condignum, & excederet limites iustitiæ. Ergo infinita: ac proinde ipsum peccatum secundum se, & ratione propriæ malitiæ, præcisa consideratione illa, an sit delebile an indolebile, meretur pœnam infinitam duratione. Quod vt melius intelligatur, explicandum est capite sequenti, in quo consistat malitia peccati.

*Peccatum
mortiferum
per se mere-
tur pœnam
æternam.*

CAPVT XXVI.

In quo consistat malitia peccati, & quo modo mereatur pœnam infinitam, seu æternam.

- 168 QVOD ad priorem partem attinet, communior Doctorum sententia est, malitiam peccati consistere in quadam priuatione, idque ob duas potissimum causas. Primò, quia hoc sancti Patres passim insinuant. Secundò, quia si malitia consisteret in aliquo positivo, Deus esset auctor peccati, quod dictu nefas. Verum id diuersis modis explicatur, præsertim à recentioribus, adeo vt quinque vel sex modi explicandi & sententiæ reperiantur: non enim conueniunt, nec in assignanda bonitate illa, in cuius priuatione consistat malitia peccati, nec in subiecto in quo immediatè sit illa priuatio, nec in modo explicandi illam priuationem: nam multi dicunt non esse priuationem, sed negationem.

Primus modus explicandi est eorum, qui dicunt, malitiam peccati commissionis (de hoc enim hæc agitur) consistere in priuatione

*Varij modi
explicandi
hanc senten-
tiam.*

Q 99 2

tione